

Årsrapport 2019

1 Leders beretning

Norsk akkreditering (NA) har i 2019 hatt god måloppnåelse. Planlagt oppfølging av akkrediterte virksomheter og bedømming av søkere er gjennomført i henhold til plan. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for nye søkere er gått ned til ca. 8 måneder, altså godt under målet på 10 måneder. NAs medarbeidere har deltatt aktivt i det internasjonale samarbeidet om akkreditering, i tråd med NAs strategi for dette området og fastsatte handlingsplaner.

Aktivitetsnivået og ressurser brukt til gebyrbelagte tjenester er noe lavere i 2019 enn i 2018. Samtidig er alle planlagte gebyrbelagte aktiviteter gjennomført, og antallet akkrediteringer har steget. Dette mener vi skyldes at behovet for oppfølging av akkrediterte virksomheter varierer noe fra år til år og at det effektiviseringsarbeidet som er gjennomført de senere årene fungerer som tiltenkt.

Det er i 2019 gjennomført en omorganisering av NA for å sette etaten best mulig i stand til å svare på bestillingene om tjenesteutvikling ved digitalisering og brukerorientering. Den nye organiseringen er forhandlet med fagorganisasjonene og trådte i kraft 1.5.2019. Medarbeiderundersøkelsen som ble gjennomført i desember 2019 viser at den nye organiseringen på flere punkter allerede har hatt tiltenkt effekt.

I forbindelse med omorganiseringen så vi behovet for å forbedre etatens rutiner for virksomhetsstyring. I løpet av 2019 er derfor nytt personalreglement og nye personalpolitiske retningslinjer forhandlet/ drøftet med fagforeningene og tatt i bruk. Sammen med ansettelse av en jurist og en lønnsmedarbeider (oppstart i mars 2020) mener jeg NA nå er godt rustet til å overholde kravene til statlige forvaltningsorganer.

Jeg mener vi har god effektivitet i oppgaveløsningen vår, spesielt tatt i betraktning at etaten fortsatt har mange og til dels gamle og umoderne IT-systemer. Arbeidet med å fornye systemene og utvikle bedre digitale tjenester til brukerne er i gang. I løpet av 2019 er det gjort et forarbeid til et større prosjekt for digitalisering av akkrediteringsprosessen. Selve prosjektet igangsettes i første kvartal 2020.

NAs strategi for perioden 2019 – 2023 ble publisert i januar 2019. Handlingsplaner for de ulike satsningsområdene er utarbeidet.

Inger Cecilie Laake
Direktør
Norsk akkreditering

Innhold

1	Leders beretning	1
2	Introduksjon til virksomheten og hovedtall.....	3
3	Årets aktiviteter og resultater	8
4	Styring og kontroll i virksomheten	22
5	Vurdering av framtidutsikter	25
6	Årsregnskap.....	26

Figurer

Figur 1	Sammenhenger i NAs resultatkjede	5
Figur 2	Organisasjonskart gjeldende fra 01.05.2020 for NA.....	6
Figur 3	Ledergruppa i NA.....	6
Figur 4	Driftsutgifter etter art.....	11
Figur 5	Driftsinntekter etter art og tjenesteområde.....	12
Figur 6	Fakturerbar aktivitet sett i forhold til ressursinnsats	14
Figur 7	Gjennomsnittlig tid fra søknad til innvilget.....	16

Tabeller

Tabell 1	Utvalgte volumtall 2017-2019.....	7
Tabell 2	Utvalgte nøkkeltall fra årsregnskapet 2017-2019	8
Tabell 3	Antall innsynsbegjæringer per år	9
Tabell 4	Antall søknader, ikke innvilget, om akkreditering fordelt på standarder.....	13
Tabell 5	Antall fakturerbare timer medgått til bedømmingsaktivitet.....	14
Tabell 6	Antall nye innvilgede søknader om akkreditering, fordelt på standard	15
Tabell 7	Antall akkrediteringer fordelt på akkrediteringsstandarder	15
Tabell 8	Gjennomførte akkrediteringsprosesser; Søknad mottatt til akkreditering innvilget....	16
Tabell 9	Antall laboratorier som deltar i GLP-ordningen.....	21
Tabell 10	Rapportering av tilstandsrapport, likestilling.....	24

Noter

Note A	Forklaring av samlet tildeling utgifter	30
Note B	Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år	30
Note 1	Innbetaling fra drift	32
Note 2	Utbetaling til lønn.....	32
Note 3	Andre utbetalinger til drift	33
Note 4	Finansinntekter og finansutgifter	33
Note 5	Utbetalinger til investeringer	33
Note 6	Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen ..	34

2 Introduksjon til virksomheten og hovedtall

2.1 Virksomhetens samfunnsoppdrag

NA er et forvaltningsorgan under Nærings- og fiskeridepartementet (NFD). Etatens virksomhet er hjemlet i Lov om det frie varebytte i EØS (EØS-vareloven) av 12. april 2013.

NAs hovedmål er å sikre at norske varer og tjenester oppfyller strenge krav til kvalitet, miljø og sikkerhet. Dette gjør vi ved å akkreditere norske virksomheter som bedriver samsvarsvurderinger. I dette ligger at vi bedømmer kompetanse og kvalitet på tjenester utført av disse virksomhetene i Norge. Vurderingene gjøres mot internasjonale standarder. Det er etablert ett akkrediteringsorgan i hvert land innen EU og EØS. På denne måten sikres samsvarsvurderingsorganene i det enkelte land tilgang på nasjonale akkrediteringstjenester. Med samsvarsvurderinger menes i denne sammenheng virksomheter som tilbyr tjenester innen:

- Kalibrering
- Prøving
- Sertifisering
- Inspeksjon
- Verifikasjon
- Arrangement av sammenlignende laboratorieprøvinger

I tillegg til akkreditering er OECDs ordning for inspeksjon etter deres prinsipper for God Laboratoriepraksis (GLP) lagt til NA. Dette er en ordning som omfatter undersøkelser og studier av kjemikalier for å vise deres egenskaper og sikkerhet for helse og miljø. GLP-prinsippene er OECDs løsning på at man så en økt mengde med juks i sikkerhetsstudier på 1970-tallet. GLP har blitt et krav i alle OECD-land. Kravene gjelder studier der resultatene skal rapporteres som sikkerhetsdata til sektormyndigheter. I Norge er det Mattilsynet og Legemiddelverket som er mottakere av sikkerhetsdata. NAs oppgave er å inspisere at forsøkene har blitt gjennomført i tråd med GLP-kravene.

Akkreditering er et virkemiddel for å sikre tillit til varer og tjenester. Prinsippet for akkreditering er at man kan teste eller sertifisere varer og tjenester i ett land og få dette anerkjent i alle andre land som er med i ordningen. På denne måten reduseres kostnadene til godkjenninger, og det blir lettere å drive handel med varer over landegrensene. Akkreditering innvilges for en periode på fem år. I denne perioden utfører NA årlige oppfølgingsaktiviteter av ulik karakter og omfang. Disse aktivitetene gjennomføres ved bruk av NAs egne medarbeidere og eksterne tekniske eksperter.

I løpet av 2019 gjennomførte NA 330 bedømmingsaktiviteter for å verifisere samsvar med kravene til akkreditering og GLP-inspeksjon. Disse aktivitetene er i hovedsak gjennomført hos virksomheter samt på anlegg og installasjoner der de utfører sin virksomhet. Disse anleggene og installasjonene er normalt i Norge, men NAs bedømmerlag har i 2019 også vurdert norske virksomheter under utførelse av arbeid i andre land.

Tilsvarende ble det gjennomført 362 bedømmingsaktiviteter i 2018.

Akkreditering brukes av:

- EU/EFTA for å sikre like konkurransevilkår for særlig risikoutsatte varer og tjenester
- Nasjonale lovgivere for å sikre likeverdige konkurransevilkår for samsvarsvurderingsorganer
- Virksomheter som ønsker å dokumentere kvalitet
  - o I eget kvalitetsarbeid
  - o Overfor kunder
  - o Overfor eiere eller andre interesserte parter

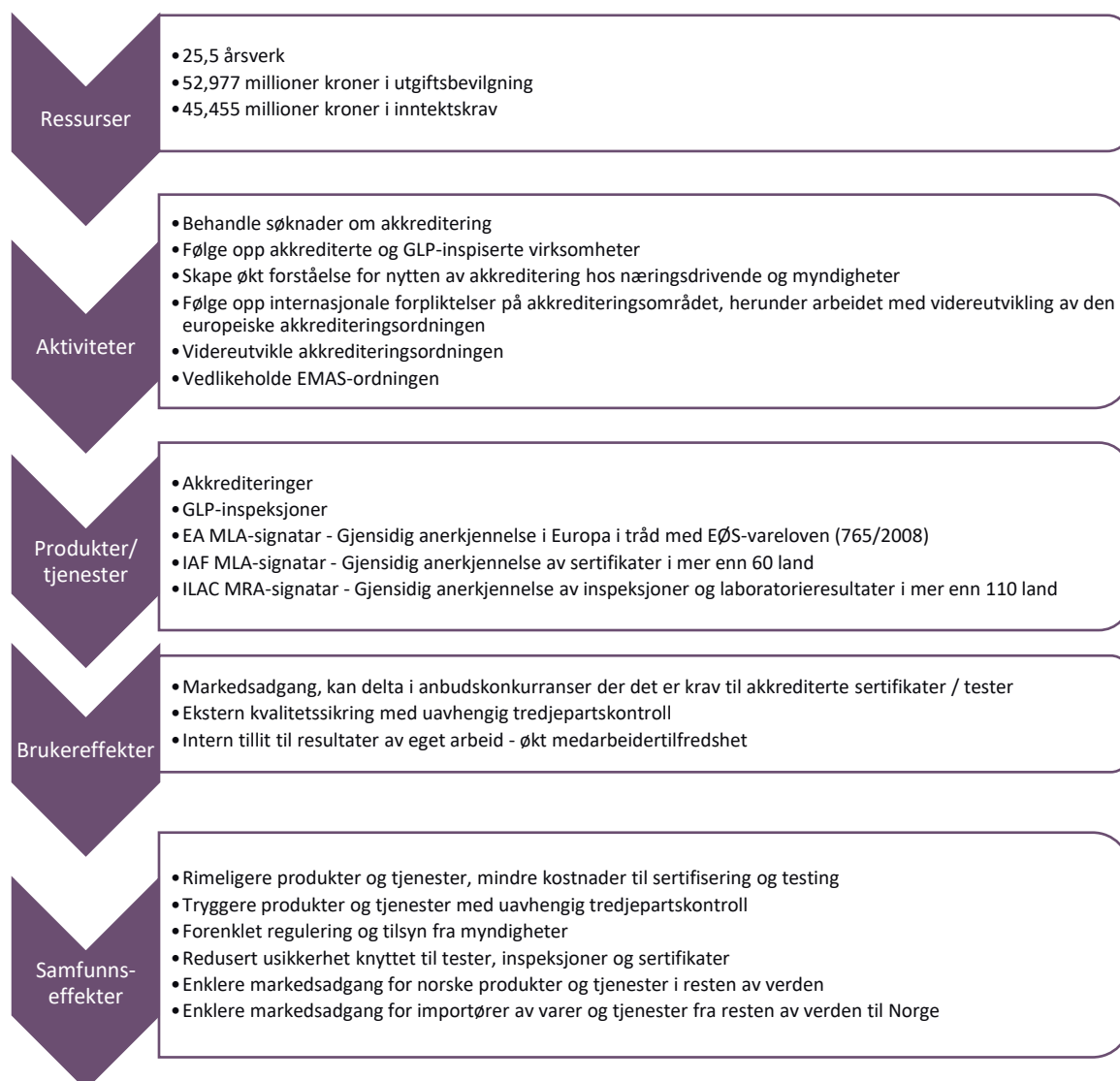
Akkreditering kan brukes i de fleste sektorer, industrier og markeder. NA samarbeider derfor med sektormyndigheter som Miljødirektoratet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Direktorat for byggkvalitet, Arbeidstilsynet, Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, Fiskeridirektoratet, Helsetilsynet og andre myndigheter som setter tekniske krav. Samarbeidet består av regelverksutvikling, utvikling av akkrediteringsordninger, bruk av akkreditering i forbindelse med utpeking av tekniske kontrollorgan og andre områder hvor akkrediterte systemer vurderes å være hensiktsmessig.

Akkreditering er det utøvende leddet i et internasjonalt avtaleverk for gjensidig tillit til varer og tjenester. NA har gjennom det internasjonale avtaleverket samarbeid med akkrediteringsorgan over hele verden. Samarbeidet organiseres i tre medlemsorganisasjoner:

- EA – European Accreditation
- ILAC – International Laboratory Accreditation Cooperation
- IAF – International Accreditation Forum

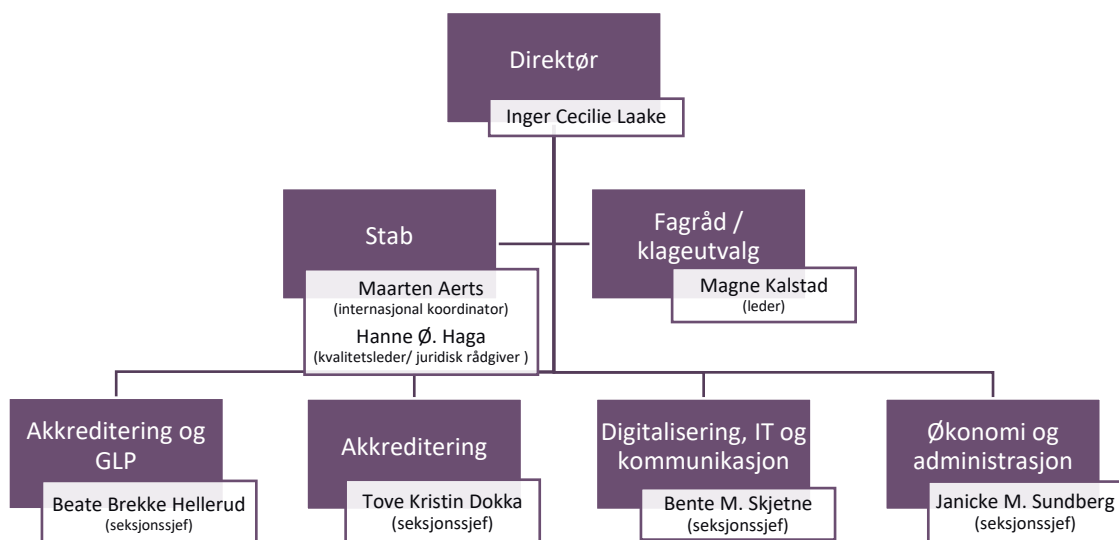
EA er medlemsorganisasjonen for akkrediteringsorgan i EU og EFTA. Det meste av vårt internasjonale samarbeid gjøres gjennom vårt bidrag til EA. I tillegg er NA tilknyttet de to verdensomspennende organisasjonene ILAC og IAF. Det er gjennom medlemskapene i de internasjonale akkrediteringsorganisasjonene vi kan delta i peer-evalueringssystemet. Vellykkede peer-evalueringer er en forutsetning for internasjonal tillit og anerkjennelse, og bidrar til å sikre markedsadgang for norske varer og tjenester over hele verden.

Figur 1 Sammenhenger i NAs resultatkjede

2.2 Organisasjon og ledelse

Etaten er etter 01.05.2020 organisert med fire seksjoner. Det ble utført 25,5 årsverk av 29 aktive ansatte gjennom året. Ved årets utgang var vi 28 ansatte, hvorav en i permisjon og en under oppsigelse.

Figur 2 Organisasjonskart gjeldende fra 01.05.2020 for NA

Figur 3 Ledergruppa i NA.

Fv: Tove Kristin Dokka, Janicke M. Sundberg, Bente M. Skjetne, Beate Brekke Hellerud og Inger Cecilie Laake

For å sette etaten i stand til å svare på bestillingene om tjenesteutvikling ved digitalisering og brukerorientering, ble det våren 2019 implementert ny organisering for NA med virkning fra 1. mai. Ny organisasjon har lagt vekt på at ledere og medarbeidere skal ha noe mer spisset ansvarsområde og at den enkelte medarbeider dermed skal få bedre oppfølging både med hensyn på fag og på personalmessige forhold. Ny organisering skal støtte opp om oppfyllelse av vår strategi for perioden 2019 til 2023. Dette er blant annet:

- Allokering av ressurser til satsningsområdene i NAs strategi, herunder digitalisering, kommunikasjon via www.akkreditert.no og kompetanseutvikling
- Tydeligere roller og akseptabelt kontrollspenn for ledere og medarbeidere
- Bedre oppfølging av hver enkelt medarbeider
- Mer målrettet arbeid for å etablere nye akkrediteringsordninger i tett samarbeid med regulerende myndigheter
- Målrettet arbeid med kompetanseutvikling for etatens medarbeidere
- Forbedret gjennomføringsevne for igangsatte prosjekter
- Forbedret arbeid med styringssystemet og leveranser på bestillingene om brukerorientering av tjenester og digitalisering

2.3 Utvalgte hovedtall

Tabell 1 viser volumtall for akkrediteringsvirksomheten for de siste tre årene. Volumtallene omtales i kapittel 3. Totalt antall akkrediteringer angir summen av alle de ulike akkrediteringene som er gyldige ved utgangen av året. En virksomhet kan inneha flere akkrediteringer, for eksempel kan den være akkreditert for både testing og sertifisering av produkter.

Tabell 1 Utvalgte volumtall 2017-2019

	2017	2018	2019
Totalt antall akkrediteringer	248	240	249
Totalt antall GLP-organisasjoner	5	5	5
Antall innvilgede nye søknader	11	6	7
Antall utestående nye søknader	4	7	4
Antall innvilgede søknader om utvidelse av eksisterende akkrediteringer		120	83

Tabell 2 viser nøkkeltall basert på informasjon fra kapittel 6 Årsregnskapet for de tre siste årene. Nøkkeltallene omtales i kapittel 3.

Tabell 2 Utvalgte nøkkeltall fra årsregnskapet 2017-2019

	2017	2018	2019
Antall årsverk	25,5	25,1	25,5
Samlet tildeling post 01	51 679 000	53 936 000	52 977 000
Utnyttelsesgrad post 01	99,3 %	96,2 %	97,9 %
Driftsutgifter	49 859 594	53 760 400	52 261 624
Lønnsandel av driftsutgifter	47,5 %	46,3 %	49,4 %
Lønnsutgifter per årsverk	927 910	992 700	1 010 100
Andel av driftsutgifter som er viderefakturerbar*	37,0 %	37,2 %	34,4 %

* Prosjektrelaterte kostnader knyttet til NAs akkrediterings- og GLP-virksomhet som kjøp av ekstern teknisk bistand og reiseutgifter i tilknytning til bedømmingsaktivitet. Kostnadene viderefaktureres kunde i sin helhet.

3 Årets aktiviteter og resultater

3.1 Samlet vurdering av prioriteringer, ressursbruk, resultater og måloppnåelse

NAs samfunnsoppdrag er å dekke behovet for akkreditering og GLP-inspeksjon i Norge, og å sørge for at norske bedrifter har tilgang på akkrediteringstjenester som har internasjonal anerkjennelse.

NA er signatar til EAs multilaterale avtaler om gjensidig anerkjennelse av akkreditering. Dette innebærer at norske akkrediterte virksomheter har markedsadgang både i Europa og internasjonalt gjennom at etaten også har signert tilsvarende avtaler i ILAC og IAF.

I 2019 har vi hatt en nedgang i antall utførte fakturerbare timer opp mot utførte årsverk sammenlignet med 2018 (figur 6). Dette mener vi i hovedsak skyldes lavere etterspørsel i markedet, en liten nedgang i vakanser og ansettelse av medarbeidere innen fagområder som ikke produserer fakturerbare timer. Sistnevnte er gjort for å styrke arbeidet med virksomhetsstyring og sikre at etaten har tilstrekkelig kompetanse til å arbeide i samsvar med de krav som gjelder for statlige forvaltningsorgan.

Vi gikk inn i 2019 med syv nye søknader om akkreditering. Dette er tilsvarende som i 2018, men fortsatt et relativt lavt tall. Dette kan bety at behovet i markedet i stor grad er dekket for de områdene der akkreditering er tatt i bruk. Vi mener likevel at akkreditering bør tas i bruk på flere områder enn i dag, og styrker derfor fortsatt arbeidet med å informere om akkrediteringsordningene og tilbyr samarbeid med regulerende myndigheter som ønsker å benytte dette verktøyet.

Samlet sett er etaten fornøyd med de prioriteringer som har vært gjort, bruken av disponible ressurser og måloppnåelsen i 2019.

3.2 Prioriteringer

I tildelingsbrevet for 2019 ble NA bedt om å prioritere effektiv behandling av søknader om akkreditering, og sikre at krav til forvaltningsorganer overholdes. Etaten ble videre bedt om å prioritere arbeidet med å videreutvikle den europeiske akkrediteringsordningen og ved behov, omprioritere ressurser til inntektsgenererende arbeid for å nå inntektskravet.

3.2.1 Behandling av søknader

Ved utgangen av 2019 var syv nye søknader om akkreditering under behandling. Disse fordelte seg på flere ulike ordninger.

Gjennomsnittlig tid fra søknad til akkreditering innvilges gikk ned fra ni måneder i 2018 til åtte måneder i 2019.

Arbeidet med effektivisering av søknadsbehandling fortsatte i 2019. I 2020 skal vi forbedre planleggingsverktøyet og rapporteringsrutinene fra bedømminger. Vi fortsetter arbeidet med å utvikle www.akkreditert.no slik at kommunikasjonen med kunder, bedømmere og interessenter i større grad kan foregå via portaler på denne siden. I 2019 hadde vi i samarbeid med eksterne konsulenter utarbeidet en fremdriftsplan innen disse områdene som er i tråd med etatens strategi og regjeringens digitaliseringsstrategi. Vi vil fortsette samarbeidet med eksterne konsulenter i 2020 for å utvikle våre digitaliseringsverktøy for å effektivisere arbeidsprosessflyten.

Det har i løpet av 2019 ikke kommet nye ordninger der det stilles krav om akkreditering. Den gjennomførte organisasjonsendringen i NA er ment å legge til rette for økt informasjonsarbeid overfor virksomheter og myndigheter som vi mener bør vurdere å ta i bruk akkreditering.

3.2.2 Krav til forvaltningsorgan

I 2019 tilsatte NA en jurist, noe som har bidratt til å øke etatens totale kompetanse. Dette har også sikret at vi i enda større grad arbeider i henhold til gjeldende regelverk og kommuniserer ut til våre kunder på en profesjonell måte.

Arbeidet med å forbedre vedtaksrutinene i NA slik at disse følger kravene i forvaltningsloven fortsatte i 2019. Dette omfatter klart språk i kommunikasjon og utvikling av standardiserte tekstforslag til vedtaksbrev og annen saksrelevant kommunikasjon med kundene.

Vi har i 2019 fortsatt arbeidet med implementering av den nye versjonen av den internasjonale standarden for akkrediteringsorgan, ISO/IEC 17011.

Antallet innsynsbegjæringer var lavere i 2019 sammenlignet med tidligere år.

Tabell 3 Antall innsynsbegjæringer per år

	2017	2018	2019
Totalt antall Innsynsbegjæringer	138	40	9

Vi har nådd målet om under ti måneders saksbehandlingstid på nye søknader.

Det har vært nødvendig å prioritere ressurser til arbeid knyttet til utføring av akkreditering.

Det har vært økt aktivitet i digitale utviklingsprosjekt, og vi har benyttet eksterne konsulenter for å prioritere involvering av nødvendige interne ressurser ved behov. 2019 har vært viet til å kartlegge og planlegge digitaliseringsarbeidet i 2020.

Internasjonalt samarbeid har i 2019 fått økt fokus samtidig som vi har prioritert å delta på de viktigste møtepunktene for å sikre rett ressursbruk. Det er viktig at NA bidrar i samsvar med de forpliktelsene vi har som fullt medlem av EA.

I løpet av 2019 har NA brukt tid på å sette ny organisasjon for å oppnå ønsket effekt.

3.2.3 Utvikle den Europeiske akkrediteringsordningen

I forbindelse med EAs strategi for perioden fram til 2025 er det etablert flere arbeidsgrupper som har som oppgave å foreslå endringer i måten EA er organisert og arbeider på. NA prioriterer fortsatt høyest å effektivisere og modernisere måten peer evalueringer gjennomføres på. Direktøren i NA deltok derfor også i 2019 i ledergruppen til Multilateral Agreement Council (MAC) for å søke å påvirke slik at de ressursene NA stiller til rådighet for EA benyttes mest mulig effektivt og peer evalueringer gjennomføres på en forutsigbar og hensiktsmessig måte.

Videre er NAs direktør medlem av en arbeidsgruppe som vurderer hvem som har en interesse i EAs og de nasjonale akkrediteringsorganenes arbeid, og hvordan vi best kan samarbeide med disse gruppene av interesserte parter. Dette arbeidet fortsetter inn i 2020. NAs direktør ble våren 2019 valgt som Vice Chair i EA GA fra og med 1.1.2020.

3.3 Ressursbruk

NAs ressursbruk var effektiv i 2019, både for hva NA har brukt ressurser på og hvordan ressursene ble brukt. Nedenfor presenteres informasjon om NAs ressursramme og ressursbruk i 2019, herunder kommentarer til nøkkeltallene fra årsregnskapet som ble presentert i kapittel 2.

3.3.1 Tildeling

NAs samlede tildeling (kap. 903, post 01) utgjorde kroner 52 977 000. Dette er en nedgang på 1,8 % sammenlignet med tildelingen for 2018. Kompensasjon for lønnsoppgjøret i det statlige tariffområdet beløp seg til kroner 450 000 og kroner 2 127 000 ble overført av ubrukte bevilgninger fra foregående år. I tillegg har NA mottatt refusjoner fra Folketrygden på i overkant av kroner 385 000. NAs utnyttelsesgrad (post 01) ble 97,9 %, en oppgang på 1,7 % fra 2018. Vi viser til Ledelseskomentaren i kapittel 6 årsregnskapet, for nærmere forklaringer og vurderinger av vesentlige forhold ved NAs årsregnskap.

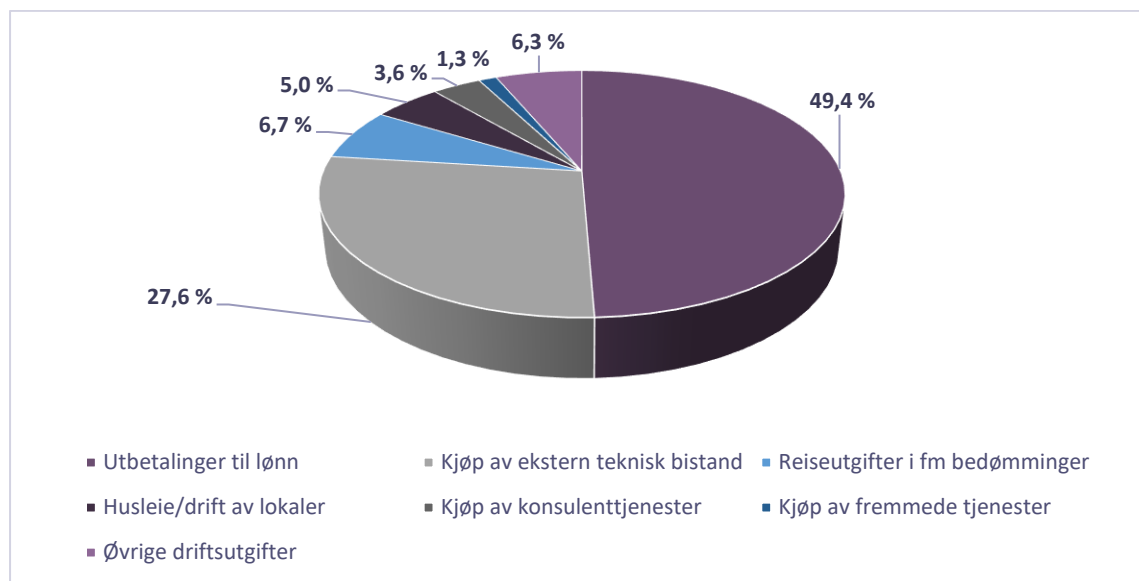
I tråd med regjeringens avbyråkratiserings- og effektivitetsreform ble bevilgningene for 2019 redusert. NA har i 2019 iverksatt flere tiltak for å nå dette målet. Det er fortsatt fokus på deltakelse i de internasjonale samarbeidsorganisasjonene samtidig som vi har prioritert å delta på de viktigste møtepunktene for å sikre rett ressursbruk. Oppgaver ble fordelt mer hensiktsmessig i organisasjonen, for på denne måten utnytte kompetansen til våre ansatte bedre i de prosjektene vi gjennomfører. Arbeidet med å effektivisere beslutningsprosessen for akkreditering fortsetter, likeså digitalisering av våre arbeidsprosesser. Vårt aktivitetsnivå innen kjernevirksomheten og økonomisk resultat viser positiv effekt av effektiviseringstiltakene i tråd med intensjonen i årets tildeling.

3.3.2 Driftsutgifter

Utgifter rapportert til statsregnskapet på kapittel 903, post 01 beløp seg til kroner 52 257 999 i 2019. Driftsutgiftene utgjorde tilnærmet lik 100 % av dette, korrigert for finansinntekter- og utgifter, og beløp seg til kroner 52 261 624. Driftsutgifter har, sammenlignet med 2018, gått ned med 2,8 %. Tillagt betalt mva. på kapittel 1633 har NA hatt utgifter på til sammen kroner 53 331 332 i 2019.

Kakediagrammet i figur 4 viser sammensetningen av driftsutgiftene etter art.

Figur 4 Driftsutgifter etter art

Lønnsandel av driftsutgifter utgjorde 49,4 %, en liten økning fra 2018 da andelen utgjorde 46,3 %. Andelen anses å være relativt lav for en statlig virksomhet å være, og må sees i sammenheng med at NA i stor grad bemanner akkrediterings- og GLP-prosjektene med ekstern teknisk kompetanse. Lønnsutbetalingene har fra 2018 økt med 3,5 %. Økningen skyldes til dels generell lønnsvekst, flere utførte årsverk og høyere pensjonsutgifter som følge av økning i premiesatsen.

Antall utførte årsverk i 2019 var 25,5, en liten økning fra 2018 på 0,4 årsverk. Lønnsutgifter per årsverk beløp seg til kroner 1 010 100. Dette vurderes å være høyere enn hva som oppfattes som normalt i statsforvaltningen, og kan forklares ved at det i stor grad utbetales reise- og overtidsgodtgjørelse opparbeidet ved utførelse av bedømmingsaktivitet. Bruk av overtid for å kunne opprettholde planlagt aktivitetsnivå i perioder med vakanser og sykmeldte gir også forklaring til en forholdsvis høy gjennomsnittskostnad. Sammenlignet med 2018 har gjennomsnittskostnaden for lønn økt med 1,8 %.

34,4 % av driftsutgiftene var prosjekterelaterte kostnader knyttet til NAs akkrediterings- og GLP-virksomhet. Bemanning av prosjekter med ekstern teknisk kompetanse og reiseutgifter som påløper i tilknytning til bedømmingsaktivitet, er kostnader av slik art. Disse utleggene viderefaktureres i sin helhet akkreditert virksomhet eller søker. Andelen var noe høyere i 2018 og utgjorde da 37,2 % av driftsutgiftene. Sett bort ifra utbetalinger til lønn, så er dette utgiftsarten som utgjør den største andelen av NAs driftsutgifter. De viderefakturerbare utleggene utgjorde i

underkant av kroner 18,0 mill. i 2019, en nedgang fra 2018 på 10,1 %. Dette skyldes lavere aktivitet/etterspørsel etter NAs tjenester, hvilket er utslagsgivende på denne utgiftsarten.

Utgifter til kjøp av konsulenttjenester og andre fremmede tjenester utgjør en liten andel av NAs driftsutgifter. I 2019 var denne andelen på 4,9 %, en liten nedgang fra 2018 på 0,3 %.

Sammenlignet med fjoråret er det forbrukt kr 218 000 mindre i 2019 enn 2018 til kjøp av slike tjenester. Det har i 2019 vært økt fokus på forberedende digitaliseringsaktiviteter i samarbeid med eksterne konsulenter. Det er også brukt ressurser på videreutvikling av NAs hjemmeside, noe det jobbes kontinuerlig med. I 2020 vil NA benytte DFØ som leverandør av regnskapstjenester. Det har av den grunn medført noe merkostnader knyttet til dette opptaket.

Husleie, drift av kontorlokaler og øvrige driftsutgifter holder seg forholdsvis stabile, og utgjør en liten andel av de totale driftsutgiftene.

3.4 Resultater og måloppnåelse

3.4.1 Tildeling

Inntektskravet (kap. 3903, post 01) utgjorde kroner 45 455 000. Dette er en nedgang 5,6 % sammenlignet med kravet for 2018. Reduksjonen er et signal fra departementet, etter innspill fra NA, om en forventning om lavere aktivitetsnivå knyttet til NAs virksomhet innen utføring av akkrediteringer, andre godkjenningsordninger og dertil tilhørende aktiviteter. Denne type virksomhet dekkes gjennom gebyrer.

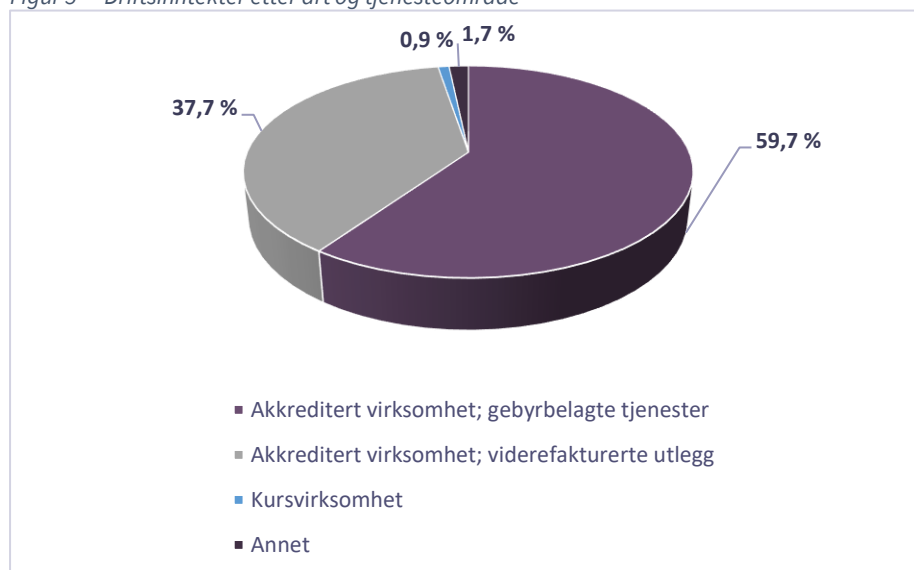
3.4.2 Gebyrinntekter og andre inntekter

NAs inntekter beløp seg til kroner 45 879 783 og var 0,9 % høyere enn inntektskravet. Bedømmingsaktivitet- og omfang ble litt høyere enn forventet, hvilke resulterte i noe økte gebyrinntekter- og viderefakturering av utlegg. Ved utgangen av 2019 utgjorde utestående kundefordringer kroner 790 000. Dette er en nedgang på kroner 1,944 mill. fra 2018.

Det har vært et bevisst valg å prioritere ressurser til inntektsgenererende arbeid.

Kakediagrammet i figur 5 viser sammensetningen av driftsinntekter etter art og tjenesteområde.

Figur 5 Driftsinntekter etter art og tjenesteområde

Aktivitet hjemlet i forskrift om gebyrer for NAs tjenester utgjorde 97,4 % av NAs totale inntekter hvorav 59,7 % er fakturering av søknads-, års-, saksbehandlings-, og administrasjons- og harmoniseringsgebyr. 37,7 % av inntektene er viderefakturering av utlegg dvs. direkte utgifter NA har pådratt seg i tilknytning til tjenester nevnt i forskrift som reiseutgifter og kjøp av ekstern teknisk bistand. Utleggene belastes akkrediterings- og GLP-prosjektene, for deretter å bli viderefakturert akkreditert virksomhet eller søker.

I 2018 var andelen av denne type virksomhet tilsvarende lik og utgjorde 97,6 % av NAs driftsinntekter. Det har vært en nedgang i bedømningsaktivitet- og omfang men justering av gebyrsatser tilsvarende alminnelig kostnadsvekst bidrar til at inntektsnivået likevel opprettholdes.

0,9 % av inntektene er knyttet til NAs kursvirksomhet. %-andelen var litt høyere i 2018 og utgjorde da 2,0 %.

En liten andel av NAs inntekter kommer fra arbeidet med vedlikehold av EMAS-ordningen og tilskudd fra EA for NAs bidrag i organisasjonen.

NA utfører i tillegg flere aktiviteter som ikke er inntektsgivende, som arbeid i internasjonale akkrediteringsorganisasjoner, videreutvikling av akkrediteringsordninger, kontaktmøter med myndigheter/ interesserte parter og informasjonsvirksomhet. Differansen mellom utgifts- og inntektsbevilgningen dekker utgifter til slike aktiviteter.

Vi viser til den økonomiske rapporteringen i kapittel 6.

3.4.3 Delmål 1 Norsk akkreditering skal dekke behovet i markedet for nye akkrediteringer og oppfølginger

I løpet av 2019 er det gjennomført 330 bedømningsaktiviteter hos akkrediterte virksomheter og søkere. Disse aktivitetene omfatter behandling av nye søknader om akkreditering, oppfølging og vedlikehold av eksisterende akkrediteringer, behandling av søknader om utvidelse av eksisterende akkrediteringer og gjennomføring av ekstraordinære aktiviteter der det har vært behov for det.

Tabell 4 viser at antallet nye, ikke innvilgede søknader om akkreditering er noe lavere sammenliknet med samme tidspunkt i 2018.

Tabell 4 Antall søknader, ikke innvilget, om akkreditering fordelt på standarder

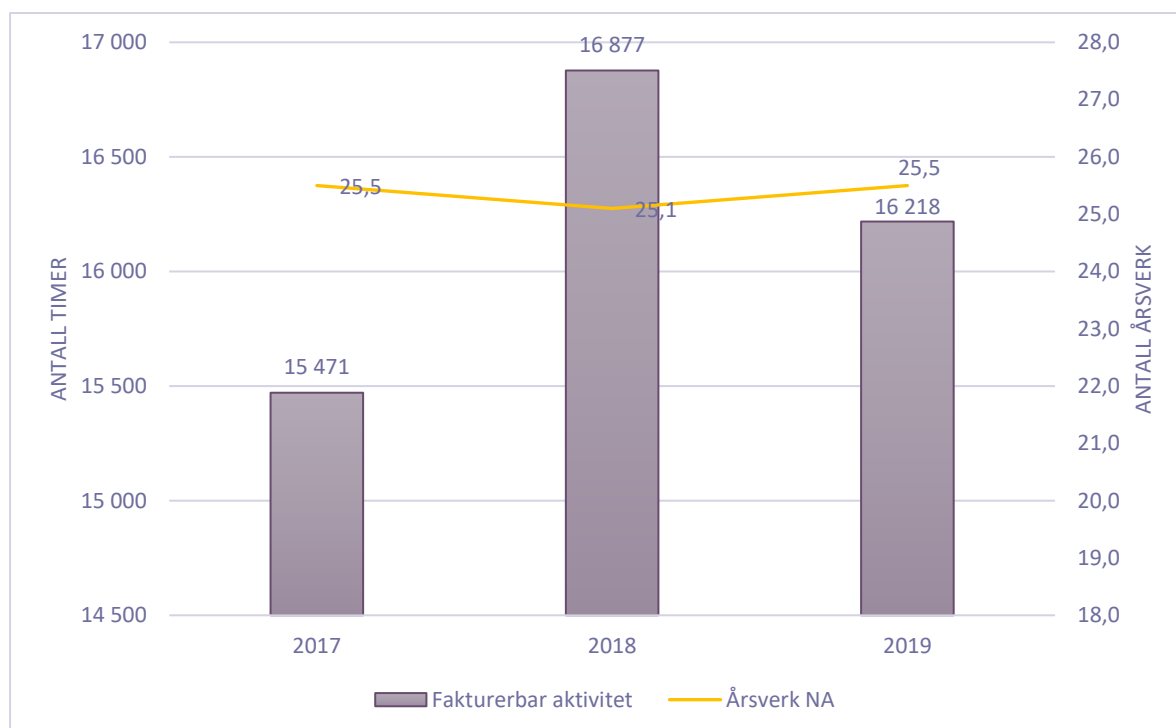
Ordning	Standard	Antall søknader per 31.12.2017	Antall søknader per 31.12.2018	Antall søknader per 31.12.2019
Laboratorier	ISO/IEC 17025	2	3	2
Medisinske laboratorier	ISO 15189	1	0	0
SLP-arrangører	ISO/IEC 17043	0	0	0
Inspeksjonsorgan	ISO/IEC 17020	0	3	1
Produktsertifiseringsorgan	ISO/IEC 17065	1	1	1
Systemsertifiseringsorgan	ISO/IEC 17021-1	0	0	0
Personellsertifiseringsorgan	ISO/IEC 17024	0	0	0
EU-ETS verifikasjonsorgan	ISO 14065	0	0	0
Totalt antall søknader om akkrediteringer		4	7	4

Tabell 5 Antall fakturerbare timer medgått til bedømmingsaktivitet.

	Saksbehandling	Reisetid	Totalt
2017	13 815	1 656	15 471
2018	15 038	1 839	16 877
2019	14 386	1 832	16 218

Som tabell 5 og figur 5 viser har antall fakturerbare timer økte fra 2017 til 2018, samtidig som antallet tilgjengelige årsverk gikk ned. For 2019 har det vært noe reduksjon i fakturerbare timer, med omtrent samme antall årsverk som året før. Vi har grunn til å tro at antall fakturerbare timer gjenspeiler etterspørselen i markedet. Samtidig ble det brukt vesentlig mer tid til opplæring av tre nyansatte ledende bedømmere, som ble tilsatt i slutten av 2018. Fremtidige digitale systemer vil med stor sannsynlighet bidra til mer effektiv ressursutnyttelse. Med de systemene vi har i dag er det vår vurdering at vi ikke har mulighet til å hente ut ytterligere effektiviseringsgevinster før disse er ferdig utviklet og er tatt i bruk.

Figur 6 Fakturerbar aktivitet sett i forhold til ressursinnsats

Tabell 6 Antall nye innvilgede søknader om akkreditering, fordelt på standard

Ordning	Standard	Antall søknader innvilget 2017	Antall søknader innvilget 2018	Antall søknader innvilget 2019
Laboratorier	ISO/IEC 17025	3	1	2
Medisinske laboratorier	ISO 15189	1	3	0
SLP-arrangører	ISO/IEC 17043	0	0	0
Inspeksjonsorgan	ISO/IEC 17020	3	1	4
Produktsertifiseringsorgan	ISO/IEC 17065	2	1	1
Systemsertifiseringsorgan	ISO/IEC 17021-1	2	0	0
Personellsertifiseringsorgan	ISO/IEC 17024	0	0	0
EU-ETS verifikasjonsorgan	ISO 14065	0	0	0
Totalt antall innvilgede akkrediteringer		11	6	7

Antall innvilgede søknader i 2019 er på samme nivå som i 2018. Inspeksjon er den akkrediteringsordningen som har økt mest i 2019. I tillegg ble det i 2019 innvilget 83 søknader om utvidelse av eksisterende akkrediteringer.

Tabell 7 Antall akkrediteringer fordelt på akkrediteringsstandarder

Ordning	Standard	Antall akkrediteringer per 31.12.2017	Antall akkrediteringer per 31.12.2018	Antall akkrediteringer per 31.12.2019
Laboratorier	ISO/IEC 17025	139	130	127
Medisinske laboratorier	ISO 15189	30	34	35
SLP-arrangører	ISO/IEC 17043	1	1	1
Inspeksjonsorgan	ISO/IEC 17020	36	34	40
Produktsertifiseringsorgan	ISO/IEC 17065	18	19	20
Systemsertifiseringsorgan	ISO/IEC 17021-1	11	11	11
Personellsertifiseringsorgan	ISO/IEC 17024	11	9	9
EU-ETS verifikasjonsorgan	ISO/IEC 14065	2	2	2
Totalt antall akkrediteringer		248	240	245

Det totale antallet akkrediteringer er gått noe opp fra 2018 til 2019. Som tabell 5 viser så har antall fakturerbare timer gått noe ned. Dette betyr at vårt arbeid med akkrediterte virksomheter og søkere har vært noe lavere i 2019 enn i 2018. En årsak til dette er at summen av antallet gjennomførte oppfølgings- og fornyelsesbesøk har vært lavere i 2019 enn i 2018. Alle bedømmelser som etter plan skulle gjennomføres i 2019 er gjennomført, derfor viser dette at ressursbehovet varierer noe fra år til år. Antall gjennomførte observasjoner (der vi observerer våre akkrediterte virksomheter når de reviderer sine kunder) har gått ned fra 2018 til 2019. Behovet for observasjoner er stort sett uendret, men det er ofte utfordrende å få gjennomført observasjoner i henhold til fastsatte planer.

En nedgang i antall timer forbrukt per prosjekt kan tyde på at de akkrediterte organisasjonene bruker sine ledelsessystemer på en bedre og mer hensiktsmessig måte, noe som igjen fører til at vi finner færre områder med manglende samsvar.

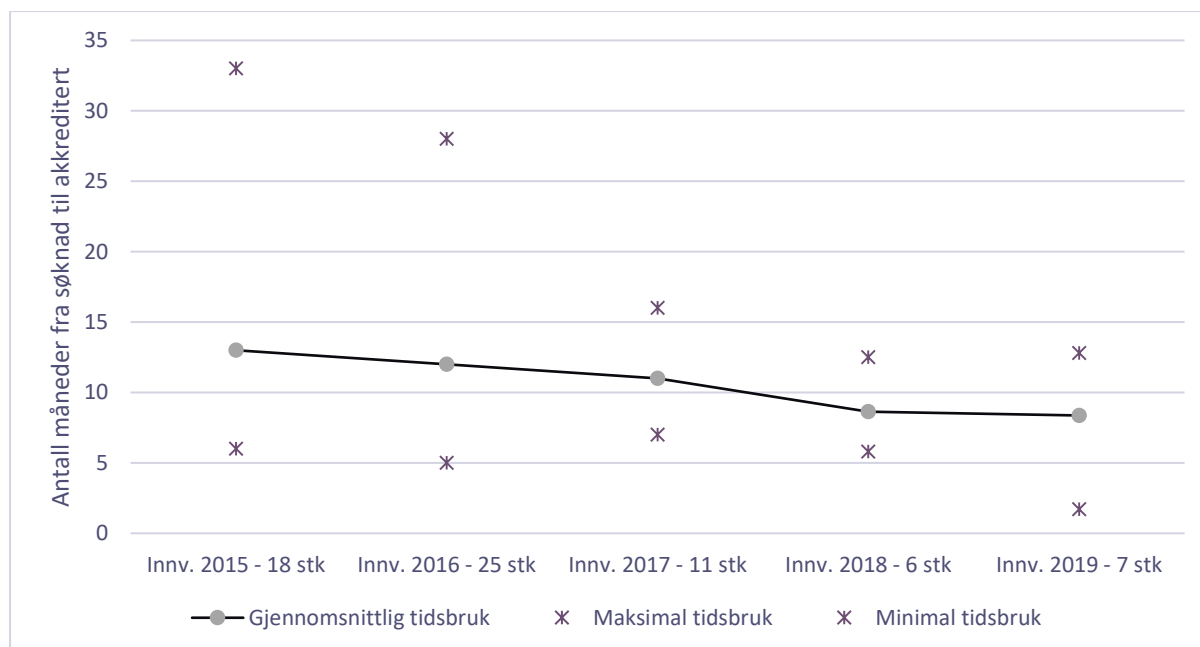
Saksbehandlingstid fra søknad til akkreditert

Vi har de siste årene jobbet med å få ned saksbehandlingstiden for nye søknader til under ti måneder. Vi har også i 2019 klart å redusere saksbehandlingstiden ytterligere. En videre reduksjon av saksbehandlingstiden vil kunne oppnås dersom innsendte søknader er enda bedre forberedt enn det som generelt er tilfellet i dag. Vi jobber kontinuerlig med å oppdatere NAs veiledning på www.akkreditert.no. Dette arbeidet fortsetter i 2020.

Tabell 8 Gjennomførte akkrediteringsprosesser; Søknad mottatt til akkreditering innvilget

	2015	2016	2017	2018	2019
Maksimal tidsbruk måneder	33	28	16	12	13
Minimal tidsbruk måneder	6	5	7	5	2
Gjennomsnittlig tidsbruk måneder	13	12	11	9	8
Antall innvilgede i løpet av året	18	25	11	6	7

Figur 7 Gjennomsnittlig tid fra søknad til innvilget

3.5 Bruken av akkreditering

Akkreditering er tatt i bruk som verktøy for å dokumentere kompetanse på flere viktige områder i samfunnet. NA ser at bruken av akkreditering er stabil i Norge, mens den øker i flere andre europeiske land. I 2019 har aktiviteten i NA med å bedømme akkrediterte organisasjoner og aktiviteter vært høy, og vi har jobbet for å etablere nye ordninger innenfor enkelte områder.

Akkreditering og GLP i 2019

Akkreditering er prosessen der et uavhengig tredjepartsorgan bedømmer kompetansen og habiliteten til en organisasjon eller et individ til å utføre spesifikke oppgaver. Bedømmingen skjer opp mot anerkjente akkrediteringsstandarder.

Ny versjon av akkrediteringsstandarden for laboratorier

Den mest brukte akkrediteringsstandarden er NS-EN ISO/IEC 17025 «Generelle krav til prøvings- og kalibreringslaboratoriers kompetanse», hvor NA har akkreditert 128 laboratorier. Sent i 2017 ble det utgitt ny versjon av standarden. Medio 2018 ble standarden utgitt på norsk, og akkrediterte laboratorier begynte å oppdatere sine ledelsessystemer for å komme i samsvar med nye krav. I 2019 har NA gjennomført en rekke bedømminger av laboratorier etter nye krav. Akkrediteringer etter gammel versjon av standarden forblir gyldige fram til og med 30. november 2020. Etter denne datoen må alle laboratorier akkreditert etter NS-EN ISO/IEC 17025 være i samsvar med den nye versjonen for at akkrediteringen skal være anerkjent under EA og ILAC sine multilaterale avtaler.

I ny versjon av ISO/IEC 17025 er det betydelig økt fokus på risiko og muligheter sett opp mot forrige versjon. En vesentlig endring er at laboratoriene nå gis større fleksibilitet knyttet til etablering av rutiner og prosedyrer. NA opplever at et flertall av laboratoriene bruker den nye standarden som en mulighet til å forenkle og forbedre egne systemer. Laboratoriene vurderer hvilke risikoer og muligheter det er knyttet til deres laboratorieaktiviteter, og hvordan disse risikoene skal håndteres. Ved utgangen av 2019 er 44 organisasjoner over på 2017-versjonen av standarden. Det forventes at de aller fleste av de akkrediterte organisasjonene vil komme over på ny versjon av standarden innen fristen.

Det er i 2019 informert om endringene i standarden og hva de innebærer, både i form av kurs for akkrediterte virksomheter og for NAs interne og eksterne bedømmere og fagekspert.

Krav til upartiskhet for akkrediterte virksomheter generelt

Alle akkrediteringsstandardene setter på ulikt nivå krav til en organisasjons upartiskhet. Virksomheten forplikter seg til å være upartisk, også ut over forvaltningslovens regler om habilitet. NA ser at organisasjoner i økende grad har søkelys på egen objektivitet i ulike prosesser, samtidig som det i mange tilfeller er skrevet statiske dokumenter for å erklære upartiskhet. Et relativt hyppig avvik som NA ga i 2019 er manglende rutiner for kontinuerlig identifisering av risikoer for upartiskhet. I en samtid der eksempelvis korrupsjon, økonomisk press, tidspress og kanskje også press mot et analysesvar kan oppleves nært, er det avgjørende at akkrediterte organisasjoner har et godt system for å identifisere risiko for sin upartiskhet. Dette betyr ikke at enhver trussel mot organisasjonens upartiskhet umuliggjør akkreditering, men at enhver risiko mot objektiviteten vurderes av organisasjonen slik at det settes inn relevante tiltak som eliminerer eller reduserer sannsynlighet og/eller konsekvens for upartiskhet. Enkelte akkrediteringsstandarder setter mer

spesifikke krav som at virksomheten skal være uavhengig av produsentkjeden. Det kan ha svært betydelige konsekvenser dersom en ansatt sletter eller manipulerer rådata. Også i 2019 har kravene til upartiskhet og uavhengighet blitt utfordret av akkrediterte organisasjoner, deres eiere og dels også av regulatoriske myndigheter i utarbeidelsen av nye forskrifter.

Medisinske laboratorier

Flere av akkrediteringsstandardenes krav kan synes som stivbente, men blir i gitte situasjoner avgjørende. I mai 2019 døde en ung person som var innlagt på et norsk sykehus, og hendelsen ble eksponert bredt i media. Sykehuset jobbet i forkant av dødsfallet intensivt for å gi vedkommende riktig diagnose og rett behandling. Mange måneder etter dødsfallet var NA på bedømming hos sykehusets laboratorium, hvor det ble uttrykt at kravet om å implementere adgangskontroll som tar hensyn til sikkerhet, konfidensialitet og kvalitet opplevd å være til stor hjelp i en slik presset situasjon.

God laboratoriepraksis

OECDs krav til Good Laboratory Practice (GLP) setter blant annet krav til planlegging, gjennomføring, arkivering og rapportering av studier knyttet til kjemikalier som markedsføres og omsettes i OECD. For arkivering er det krav til vedlikehold av et historisk arkiv for samtlige dokumenter som eksempelvis prosedyrer, forsøksplan, rådata, rapporter, samt et ansvarlig individ for styring av arkiv og hensiktsmessige arkiveringslokaler. Oppbevaringstid fastsettes av relevante myndigheter, og er typisk knyttet til et produkts levetid. Mot slutten av 2019 valgte en virksomhet som følger OECDs krav til GLP å legge ned aktivitetene sine i Norge. NA bidro til å sikre at kravene til arkivering og tilgjengelighet er ivaretatt også etter nedleggelsen. Arkiveringskravene blir relevante eksempelvis i et tilfelle der det framsettes påstander om forgiftninger av miljø eller individ som et resultat av kjemikaliebruk, og der det kan vises til toksikologiske studier som er gjennomført. I situasjoner der en virksomhet legges ned eller arkivet flyttes, er det av samfunnets interesse at informasjonen fremdeles finnes tilgjengelig. Den aktuelle virksomheten var ikke formelt terminert fra NAs oversikt over GLP inspiserte organisasjoner ved årsskiftet.

Ordninger med få akkrediterte virksomheter

Akkreditering medfører i henhold til NAs gebyrforskrift (FOR-2013-07-01-821) kostnader for en organisasjon. NA ser at det er nødvendig at det ved innføring av krav til akkreditert kontroll sikres tilstrekkelig etterspørsel slik at den akkrediterte virksomheten finner det økonomisk forsvarlig å opprettholde sin akkreditering. Eksempelvis viser vi til at det i forskrift om miljørettet helsevern (FOR-2003-04-25-486) stilles krav for å hindre spredning av legionella via aerosol (luft, dråper), og at virksomheter med kjøletårn og luftskrubbere skal melde virksomheten til kommunen. I forbindelse med melding til kommunen skal virksomhetene legge frem en vurdering av innretningen fra et akkreditert inspeksjonsorgan. Fristen for å fremlegge vurdering fra akkreditert inspeksjonsorgan var i forskriften først satt til 1. januar 2016, men ble på grunn av blant annet manglende kapasitet i Norge utsatt til 1. januar 2017. I april 2016 ble det første norske inspeksjonsorganet akkreditert for denne tjenesten. Det aktuelle inspeksjonsorganet opplevde stor etterspørsel de første årene, men når de fleste virksomheter med luftskrubbere og kjøletårn hadde gjennomført akkreditert inspeksjon, og det var 5 år til neste ordinære vurdering, sank etterspørselen betraktelig. Det akkrediterte inspeksjonsorganet så det som nødvendig å terminere sin akkreditering i september 2019, og virksomheter med kjøletårn/luftskrubbere må nå utenlands for å få den lovpålagte tredjepartskontrollen.

Arbeid med å etablere nye områder for akkreditering

NA skal dekke markedets behov for akkreditering. Enkelte aktører tar kontakt med NA for å se på muligheter for akkreditering, særlig for å regulere ulike typer aktiviteter. NA er videre i dialog med Nærings- og fiskeridepartementet for å gjennomføre en undersøkelse med formål om å kartlegge potensialet for akkreditering i Norge.

Personvern

Et eksempel på et nytt område der akkreditering er et mulig regulatorisk virkemiddel, er GDPR (General Data Protection Regulation). Det har foreløpig ikke blitt etablert noen felles europeisk akkrediteringsordning for GDPR, utover at det er fastsatt at det er ISO/IEC 17065 som vil være akkrediteringsstandarden. Det er etablert samarbeid mellom NA og Datatilsynet med hensyn på akkreditering av GDPR aktivitet. Arbeidet har stått relativt stille i 2019, men det forventes større aktivitet innen dette området i 2020. NA har gjennomført aktiviteter for å bygge opp nødvendig kompetanse internt.

Vedlikehold av norske veier

NA hadde i 2019 flere møter med Statens Havarikommisjon for Transport. Havarikommisjonen ser merverdien som en uavhengig kontroll av f.eks vegvedlikehold vil kunne gi. I sin rapport om kjedekollisjon på E16 i Lærdalen i Lærdal kommune, anbefaler de at Statens vegvesen utreder muligheten for å etablere tredjepartskontroll som tiltak for å heve kvaliteten på driftsarbeidet (<https://www.aibn.no/Veitrafikk/Avgitte-rapporter/2019-02>). NA har i løpet av 2019 ikke mottatt noen henvendelse fra Statens vegvesen om å etablere en slik akkrediteringsordning.

Biobanker

ISO 20387 spesifiserer generelle krav til kompetanse, habilitet og konsistent drift av biobanker, inkludert krav til kvalitetskontroll for å sikre biologisk materiale og datainnsamling av passende kvalitet. Eksempelvis kan akkrediteringsorganer bruke standarden til å bekrefte eller anerkjenne biobankers kompetanse. NA har i 2019 deltatt i flere internasjonale møter og diskusjoner knyttet til biobankstandarden, og holdt 11. desember et informasjonsmøte for interessenter. Deltakelsen var høy, både representanter for human medisinske, animalske og vegetabiliske biobanker var til stede. Diskusjonene gikk på spesifikke krav, men også nytteverdien av standarden generelt og akkreditering mot standarden spesielt. På bakgrunn av informasjonsmøtet vil NA i 2020 jobbe videre med å etablere en akkrediteringsordning for biobanker.

Ny versjon av ISO/IEC 17011

ISO/IEC 17011 er kravstandarden som alle akkrediteringsorgan må tilfredsstille. I november 2017 kom det ny versjon av standarden. Alle akkrediteringsorgan må senest i november 2020 være i henhold til 2017-versjonen. Den nye versjonen av standarden stiller tydeligere krav til upartiskhet hos akkrediteringsorganet, kompetansekravene er tydeligere og det stilles også krav om risikobasert oppfølging av de akkrediterte organisasjonene.

NA har i 2019 arbeidet for å få alle rutiner i samsvar med kravene i den nye versjonen av ISO/IEC 17011. Det er gjort et betydelig arbeid for å identifisere risikoer for upartiskhet, både som organisasjon, for enkeltpersoner som er ansatt i NA og for innleid personell. Dette kan eksempelvis omfatte, men er ikke begrenset til, personlig interesse i akkrediterte organisasjoner, økonomisk press fra kunder og mulighet for å bedrive konsulentvirksomhet. NAs overordnede mål er å ha

tilfredsstillende kontroll med restrisiko. Dette innebærer at vi ønsker å ha gode og tydelige prosedyrebeskrivelser slik at det ikke skal være tvil om hvordan arbeidet skal utføres.

NA har i 2019 tydeliggjort og detaljert kravene til kompetanse for personell som jobber som ledende bedømmere og beslutningstakere. Dette vil på sikt gi enda bedre grunnlag for å utføre bedømmingsaktiviteter hos våre kunder.

Alle akkrediterte organisasjoner følges opp jevnlig og i henhold til en fastsatt plan. I 2019 er det utviklet et verktøy for systematisk vurdering av hvilket oppfølgingsintervall akkrediterte virksomheter skal ha. Verktøyet er ment å sikre likeverdige vurderinger for alle organisasjoner. Systemet tar utgangspunkt i at det er en risiko knyttet til ulike akkrediteringsordninger (eksempelvis for et medisinsk laboratorium eller et teknisk kontrollorgan), og en risiko knyttet spesielt til hver akkrediterte virksomhet. Resultatet av vurderingene gir oppfølging med henholdsvis 12, 15 og 20 måneders intervall, og med noe ulikt omfang av bedømmelsene under oppfølgingene.

NA mener at alle nye og/eller endrede krav i den nye versjonen nå er implementert.

Internasjonale forpliktelser på akkrediteringsområdet

NA har i 2019 deltatt aktivt i arbeidet innen EA. Dette arbeidet har omfattet deltagelse i

- EA General Assembly (EA GA)
- EA Multilateral Arrangement Council (EA MAC)
- EA Horizontal Harmonization Committee (EA HHC)
- EA Laboratory Committee (EA LC)
- EA Inspection Committee (EA IC)
- EA Certification Committee (EA CC)
- EA Communication and Publications Committee (CPC).

NA har i tillegg vært representert i utvalgte arbeidsgrupper der vår akkrediteringsportefølje tilsier at dette er viktig for å gjøre norske synspunkter gjeldende. NAs direktør ble i 2019 valgt til nestleder (Vice Chair) i EA GA. Ledende bedømmer Brian J. Reed ble valgt til nestleder i EAs komite for akkreditering av inspeksjonsorganer. I tillegg ble internasjonal koordinator Maarten Aerts valgt til leder av EAs nettverk for akkreditering av produsenter av referansematerialer og arrangører av sammenlignende laboratorieprøvinger.

NA deltok i 2019 i EAs peer-evaluering av både det greske, portugisiske og finske akkrediteringsorganet. Det er en forpliktelse for EAs medlemmer å bidra med slike medlemmer i peer evalueringslag, og å delta i et antall evalueringer basert på antall akkrediterte virksomheter som NA har i porteføljen. Vi har, i tråd med strategien for 2019 -2023 økt antallet ansatte som er kvalifisert for slike oppgaver fra to til tre personer, og vil nå kunne oppfylle forpliktelsene våre på en bedre måte enn i foregående periode.

NA har også i 2019 deltatt i arbeidet i ILAC og IAF, både på komitenivå og i disse organisasjonenes generalforsamlinger. Vi har også deltatt i møter i arbeidsgrupper innen disse organisasjonene, der dette har sammenfalt med våre nasjonale interesser og planer. Arbeidet i disse organisasjonene er viktig for å sikre aksept for NA-akkrediterte tjenester utenfor Europa.

NA besluttet også i 2019 å delta i en sammenligning av arbeidsprosesser (benchmarking) som arrangeres av Bundesanstalt für Messwesen (BAM) i Tyskland. Undersøkelsen omfattet arbeidsprosesser både innenfor behandling av søknader om akkreditering (bruk av ressurser i de ulike fasene i en slik prosess), kommunikasjon og innleie av ekstern kompetanse. Rapporten fra sammenligningen er ved utgangen av 2019 ikke utarbeidet.

NA deltar i tillegg i uformelle møter mellom de nordiske og baltiske akkrediteringsorganene. Dette er nyttige møter fordi vi ser at vi relativt ofte har sammenfallende interesser og fordi vi på denne måten får gode muligheter til å enes om felles holdning og forståelse.

EMAS-evaluering

NA ble peer-evaluert som akkrediteringsorgan for Eco-Management and Audit Scheme (EMAS) høsten 2017.

Evalueringen ble gjennomført på vegne av Forum for Accreditation and Licensing Bodies (FALB) i oktober 2017. Saksbehandlingen i FALB ble formelt sluttført april 2019, og NAs godkjenning som akkrediteringsorgan for EMAS ble fornyet til 2021.

3.5.1 Delmål 2 Norsk akkreditering skal dekke behovet i markedet for inspeksjoner etter

OECDs prinsipper for god laboratoriepraksis

Antallet virksomheter i NAs GLP-register var ved årsskifte 2019/2020 tilsvarende 2018 (fem virksomheter). Antallet forventes i 2020 å bli redusert til fire virksomheter. NA har registrert få signaler fra markedet som indikerer økt interesse for denne ordningen.

NA deltok i 2019 ved evaluering av Singapores ordning for vurdering for inspeksjoner etter OECDs prinsipper. Videre deltok NA i arbeidsgrupper for GLP både i EU og OECD.

NA vil bli evaluert for GLP-ordningen av OECD i oktober 2020.

Tabell 9 Antall laboratorier som deltar i GLP-ordningen

	2017	2018	2019
Antall laboratorier som er registrert ved årsslutning	5	5	5

4 Styring og kontroll i virksomheten

4.1 Overordnet vurdering av styring og kontroll av virksomheten

Internkontroll i NA styres av både internkontrollkravene i akkrediteringssystemene og de krav som ligger til internkontroll for NA som forvaltningsorgan.

På et overordnet nivå er NAs internkontrollsystem beskrevet som en årsplan med relativt faste milepeler som gjennomføres årlig. Årsplanen ivaretar internkontroll for etatsstyring, budsjettering, rapportering, risikovurdering, peer-evaluering og strategiprosesser.

I tillegg til det overordnede er det mer detaljerte aktivitetsplaner for internkontroll på akkrediteringsområdet, økonomistyring ned på prosjektnivå og på anskaffelsesområdet.

For å gi støtte til best mulig ressursbruk og styring og kontroll av aktiviteter, arbeider NA kontinuerlig med forbedring og registrering av medgått tid på prosjekt og aktiviteter. Vi har et godt system for oppfølging av timebruk på bedømmingsaktiviteter, og dette fungerer nå godt som styringsverktøy på fakturerbare og øvrige aktiviteter. I forbindelse med opptaket til DFØ på regnskap og i de forberedende aktiviteter som har vært gjennomført i den anledning, videreføres og -utvikles dette oppsettet i DFØs UBW-løsning.

4.2 Forhold departementet har bedt om særskilt rapportering på

4.2.1 Regjeringens inkluderingsdugnad

NA opplever det som utfordrende å få kvalifiserte søkere med nedsatt funksjonsevne og hull i CV-en til å søke på aktuelle stillinger og er også kjent med at mange ikke tilkjennegir nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en når de søker. Vi har derfor i 2019 satt fokus på å ivareta inkluderingsperspektivet i rekrutteringsprosessen, og har endret utlysningstekstene våre slik at de skal treffe målgruppen til inkluderingsdugnaden på best mulig måte.

NA deltok i regjeringens inkluderingsdugnad i 2019 for å innfri målet om at minimum fem prosent av nyansettelser i staten skal være personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en. Gjennom inkluderingsdugnaden lyste vi ut en nyopprettet stilling innen digitalisering og IKT. Av totalt 30 søkere, var det dessverre ingen som tilfredstilte kravet til nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en og som samtidig tilfredstilte kompetansekravene.

4.2.2 Motvirke arbeidslivskriminalitet

NAs anskaffelsesprosedyre beskriver hvordan vi skal kontrollere alle innkjøp i etaten for samsvar mot anskaffelsesregelverket og andre krav, inkludert motvirke arbeidslivskriminalitet. Prosedyren beskriver håndtering av problemstillingene på anskaffelsestidspunktet og hvordan lengre kontrakter, typisk tjeneste- og utviklingskontrakter, følges opp med halvårlige kontrollaktiviteter. Det ble ikke avdekket noen avvik i oppfølging av løpende kontrakter eller i anskaffelsesprosesser i 2019.

4.2.3 Sikkerhet og beredskap

NAs rutiner for informasjonssikkerhet er en integrert del av etatens generelle styringssystem. I 2019 ble det gjort et godt stykke arbeid med å forbedre styringssystemet slik at det samsvarer med kravene i den internasjonale standarden ISO 27001 (Informasjonsteknologi – sikringsteknikker – Ledelsessystemer for informasjonssikkerhet), og dette arbeidet fortsetter i 2020. GAP analysen fra 2017 ligger til grunn for dette arbeidet.

NA har i 2019 satt søkelys på sikkerhet for NAs medarbeidere i forbindelse med reisevirksomhet. I januar 2019 ble reisepolicy utarbeidet i samarbeid med fagforeningene formelt godkjent i NAs ledelsessystem. Med bakgrunn i reisepolicyen er det startet opp et arbeid om en utvidet policy for sikring av informasjonsteknologi under reise – denne er forventet ferdigstilt i 2020.

I tillegg har NA fokusert på tap av data og tap av passord i 2019. Det er gjennomført to webbaserte opplæringssekvenser/kurs for samtlige medarbeidere. Formålet med dette har vært bevisstgjøring av medarbeiderne i tillegg til å gjøre de bedre rustet til å ta rette avgjørelser ved mistenkelige hendelser - både i arbeidsrelaterte og private systemer.

NA har gjennomført en omorganisering. Digitalisering, IT og kommunikasjon er samlet i egen avdeling; DigITKom. Den gjennomførte organisasjonsendringen styrker informasjonssikkerheten og forbedrer responsen ved uønskede hendelser. Det utarbeides egne policy dokumenter med tilhørende handlingsplaner på hvert av hovedområdene som ligger under DigITKom. Digitaliserings- og kommunikasjons policy ble godkjent i 2019, mens arbeidet med IT policy og underliggende styringsdokumenter fortsetter i 2020.

NAs virksomhet er ikke umiddelbart samfunnskritisk. Risikoeksponering for vår virksomhet og krav til beredskapsnivå er derfor relativt lav.

4.2.4 Mangfold og likestilling

I NAs ansettelsespolitikk er det først og fremst kompetanse som ligger til grunn for vurdering av søkere til ulike stillinger. I tillegg vektlegges likestilling og etnisk sammensetting i forbindelse med ansettelsesprosesser.

Ved utgangen av 2019 var det NAs vurdering at det er like muligheter for begge kjønn i NA. Når det gjelder mangfold ble det ikke identifisert behov for tiltak for å øke andelen med innvandrerbakgrunn. Ved utgangen av året var det fem personer med innvandrerbakgrunn i etaten (Bosnia og Herzegovina, Russland, Spania, Belgia og USA).

Fokus på kompetanse vurderes ikke som et hinder for personer med innvandringsbakgrunn for å nå opp i konkurransen om stillinger i NA.

NAs stillingsannonser er justert for å oppfordre til flere søknader for å etterkomme regjeringens ambisjoner om flere søknader fra mennesker med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en. Foreløpig har dette ikke resultert i søknader fra personer som har angitt slike forhold i søknadene sine.

Tabell 10 Rapportering av tilstandsrapport, likestilling

Kjønnsbalanse					
		Menn i %	Kvinner i %	Antall totalt	Kvinnerns lønn av menns
Totalt i virksomheten	2019	29	71	28	102
	2018	29	71	28	107
Direktør	2019		100	1	-
	2018		100	1	-
Avd.dir.+ seksjonssjef	2019		100	4	-
	2018		100	2	-
1088 Sjefingeniører	2019	100		1	-
	2018	25	75	4	94
1181 Senioringeniør	2019	31	69	13	94
	2018	31	69	13	106
1364 Seniorrådgiver	2019	67	33	3	112
	2018	100		1	-
1363 Seniorkonsulent	2019	25	75	4	99
	2018	17	83	6	96
1434 Rådgiver	2019		100	1	-
	2018	100		1	-
1408 Førstekonsulent	2019		100	1	-
	2018			0	-

År	Antall tilsatte	Deltid		Midlertidig ansettelse		Foreldrepermisjon		Sykefravær	
	Total (N)	M %	K %	M %	K %	M %	K %	M %	K %
2019	28		1,9		2,6	0,16	0,16	1,9	5,8
2018	28				1,5			2,5	5,4

4.3 Vesentlige forhold departementet bør kjenne til

Tilgang til tilstrekkelig og rett kompetanse for å gjennomføre etatens oppgaver er fortsatt det viktigste risikoelementet for NA. Vi vil i tiden framover fortsette arbeidet med å forbedre rutine våre for rekruttering og kompetanseutvikling. Dette gjelder både interne medarbeidere og innleide eksperter/bedømmere. Samtidig har vi sett at det er behov for å styrke etatens totale kompetanse, bl.a. på områder som digitalisering/IT og kommunikasjon. Dette vil det bli arbeidet med i 2020.

NA deltok også i 2019 i et benchmarking prosjekt ledet av Bundesanstalt für Materialforschung und -prüfung (BAM) i Tyskland. Dette prosjektet omfattet sammenligning på områder som ikke dekkes i særlig grad under EAs peer evalueringer, eksempler er ressursbruk ved bedømming, informasjonsarbeid, kostnader mm.

Etter dialog med departementet er det i løpet av 2019 besluttet å dele dagens fagråd i to rådgivende organer – ett bestående av nasjonale myndigheter med interesse i akkreditering og ett bestående av representanter for akkrediterte virksomheter og brukere av akkrediterte tjenester. NAs klageutvalg vil bli opprettet med medlemmer fra nasjonale myndigheter.

NA vil bli peer evaluert av EA i 2020 i henhold til ny versjon av standarden for akkrediteringsorganer, ISO 17011. Det er gjort et betydelig arbeid med å tilpasse etatens

styringssystem til nye/endrede krav. Dette omfatter i hovedsak risikovurdering i forbindelse med habilitet for etatens beslutningstagere, risikobaserte oppfølgingsplaner for akkrediterte virksomheter og kompetansekriterier for alt personell som er involvert i akkrediteringsprosessen fra NAs side.

5 Vurdering av framtidsutsikter

Vår vurdering er at antallet nye søknader om akkreditering vil avhenge av om nasjonale myndigheter og/eller EU/EFTA setter krav om at samsvarsvurderingsorganer skal være akkreditert for å få sine resultater og tjenester anerkjent. Antallet nye søknader hos NA er ved utgangen av 2019 lavere enn i utgangen av 2018. Det kan se ut til at behovet for akkreditering i det frivillige markedet i hovedsak er dekket.

Vi mener likevel det er flere viktige områder der akkreditering kan være et godt virkemiddel for å sikre gode tjenester for samfunnet. Trafikksikkerhet (for eksempel tredjepartsvurdering på vegvedlikehold), personvern (for eksempel sertifisering i forbindelse med Personvernloven), åstedsundersøkelser, IKT sikkerhet og jernbane er eksempler på slike områder.

Vi ønsker å intensivere arbeidet med å etablere nye akkrediteringsordninger. Dette krever tett samarbeid med regulerende myndigheter og virksomheter som ser behov for å sette krav til kompetanse for tjenester de kjøper. Spesielt er det viktig at etterlevelse av krav følges opp. Akkrediteringsordning innen biobanker er igangsatt, og vil bli etablert i løpet av 2020. Vi forventer ikke at antallet akkrediterte virksomheter vil bli høyt på dette området, men prioriterer likevel å etablere denne nye ordningen fordi vi mener det er viktig at norske virksomheter og næringsliv har tilgang til denne tjenesten nasjonalt.

Akkrediteringsordninger med få akkrediterte virksomheter er kostnadskrevenne både å etablere og å vedlikeholde. Dette fordi det er nødvendig å bygge kompetanse og delta i internasjonalt samarbeid for å sikre at NA håndhever kravene på samme måte som andre akkrediteringsorganer. Denne type kostnader kan ofte ikke knyttes direkte til enkelte søkere/ akkrediterte virksomheter, men er helt nødvendige for å kunne tilby riktige akkrediteringstjenester. Vi ser behov for å klargjøre hvordan kostnader knyttet til denne type ordninger skal dekkes.

Det er forventninger til at kommunikasjonen med NA skal foregå via digitale kanaler og at god informasjon om akkrediteringsordningene skal være lett tilgjengelig via www.akkreditert.no Arbeidet med å forbedre websiden og den informasjonen som finnes der har startet og fortsetter utover i 2020.

Arbeidet med digitalisering av NAs arbeidsprosesser og kommunikasjon med søkere og akkrediterte virksomheter er i stor grad planlagt i 2019. Dette arbeidet vil kreve betydelige interne ressurser i 2020 og 2021, selv om mye av det tekniske utviklingsarbeidet utføres av eksterne leverandører.

6 Årsregnskap

6.1 Ledelseskommentar årsregnskap 2018

Formål

NA er et ordinært statlig forvaltningsorgan som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet, slik det fremgår av prinsippnoten til årsregnskapet. Etatens virksomhet er hjemlet i Lov om det frie varebytte i EØS (EØS-vareloven) av 12 april 2013.

NAs rolle er å sikre internasjonal tillit til varer og tjenester. Dette gjøres ved at vi som medlemmer av internasjonale akkrediteringsavtaler kan sikre kvaliteten på sertifikater, inspeksjonsrapporter og laboratorieresultater utført av akkrediterte virksomheter i Norge.

Årsregnskapet utgjør kapittel 6 av årsrapporten til Nærings- og fiskeridepartementet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, med tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet og krav fra Nærings- og fiskeridepartementet. Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av NAs disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurdering av vesentlige forhold

I 2019 har NA disponert tildelinger på utgiftssiden à kroner 52 977 000, jf. bevilgningsrapporteringen og note A. Mindreutgiften for post 01 driftsutgifter ble kroner 719 001. Det er innbetalt kroner 45 879 783 i gebyrer og andre inntekter, det vil si kroner 424 783 mer enn det Nærings- og fiskeridepartementet har fastsatt som inntektskrav. Etter justering for merinntekter på post 01 har NA en reell innsparing på kroner 1 144 000 som søkes overført til neste år på post 01 i henhold til beregninger i note B.

NA er omfattet av nettoføringsordningen for merverdiavgift i staten som innebærer at merverdiavgift ikke belastes virksomhetens kapittel, men belastes felleskapittel 1633 i statsregnskapet. For 2019 har NA belastet kapittel 1633 med kroner 1 073 333.

Artskontorapporteringen viser at rapporterte utgifter til drift summerte seg til kroner 52 261 624. Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter beløp seg til kroner 25 797 946 mot kroner 24 916 775 i 2018. Økningen skyldes, tross en økning i refusjoner fra Folketrygden, en liten økning i antall årsverk jf. opplysninger i note 2, en generell lønnsvekst og høyere pensjonsutgifter som følge av økning i premiesatsen.

Lønnsandel av driftsutgifter utgjør 49,4 %. Det anses å være relativt lavt for en statlig virksomhet å være, og har sammenheng med at NA i stor grad leier inn og bemanner akkrediterings- og GLP-prosjektene med ekstern teknisk kompetanse. Kjøp av slik bistand beløp seg til kroner 14 433 736 i 2019 mot kroner 16 082 836 i 2018, en reduksjon på 10,3 % jf. oversikt over andre utbetalinger til drift note 3. Reduksjonen indikerer lavere etterspørsel etter akkrediterings- og GLP-tjenester.

Lavere aktivitetsnivå gir også reduksjon i reiseutgifter knyttet til gjennomføringen av bedømmingene. I 2019 beløp slike reiseutgifter seg til kroner 3 521 547, en reduksjon fra 2018 på 9,6 %.

Kjøp av konsulenttenester og andre fremmede tenester er noe lavere sammenlignet med 2018, jf. oversikt over andre utbetalinger til drift note 3. Øvrige utgifter til drift og investeringer utgjør en liten andel av og holder seg forholdsvis stabile.

Artskontorrapporteringen viser at rapporterte driftsinntekter beløp seg til kroner 45 879 783. Innbetalinger fra gebyrer beløp seg til kroner 27 388 634 mot kroner 28 915 987 i 2018, jf. note 1. Lavere etterspørsel etter gebyrbelagte akkrediterings- og GLP-tjenester forklarer dette. Betaling for NAs tenester er hjemlet i forskrift av 1. juli 2013 nr. 821. Departementet vedtok å øke timepris, årsgebyr og søknadsgebyr fra 2019. Endringen medførte økning med 2,9 % som er i tråd med den alminnelige kostnadsveksten. Innbetalinger av viderefakturerte utlegg i forbindelse med akkrediterings- og GLP-prosjekter utgjorde kroner 17 297 526, mot kroner 19 916 729 i 2018. Dette må sees i sammenheng med lavere etterspørsel etter NAs tenester.

Øvrige inntekter holder seg forholdsvis stabile og utgjør en liten andel av de totale innbetalingene på 2,6 %.

Mellomværende med statskassen utgjorde pr 31.12.19 kroner 1 716 605. Oppstillingen av artskontorrapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeld, mellomværende består av. Foruten rapportert mellomværende har NA en leverandørgjeld på kroner 1 555 346 samt utestående kundefordringer på kroner 789 093. Dette framkommer derfor ikke som utgifter/innbetaling i årsregnskapet, jf. opplysninger om avregning med statskassen i note 6.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for NA. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d., men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2020. Beretningen er unntatt offentlighet fram til Stortinget har mottatt Dokument 1 fra Riksrevisjonen, men vil bli publisert på NAs nettsider så snart dokumentet er offentlig.

Lillestrøm 12. mars 2020

Inger Cecilie Laake
Direktør
Norsk akkreditering

6.2 Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2019 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "*Netto rapportert til bevilgningsregnskapet*" er lik i begge oppstillingene.

NA er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger NA står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som NA har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet NA har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser NA står oppført med i statens kapitalregnskap.

Artskontorrapportering

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall NA har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. NA har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

6.3 Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2019

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2019	Merutgift (-) og mindreutgift
0903	Norsk akkreditering	01	Driftsutgifter	A, B	52 977 000	52 257 999	719 001
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter			1 073 333	
<i>Sum utgiftsført</i>					52 977 000	53 331 332	
Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling	Regnskap 2019	Merinntekt og mindreinntekt (-)
3903	Norsk akkreditering	01	Gebyrinntekter og andre inntekter	B	45 455 000	45 879 783	424 783
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift			3 861 601	
<i>Sum inntektsført</i>					45 455 000	49 741 384	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						3 589 949	
Kapitalkontoer							
60087501	Norges Bank KK /innbetalinger					46 234 125	
60087502	Norges Bank KK/utbetalinger					-49 755 784	
709413	Endring i mellomværende med statskassen					-68 290	
<i>Sum rapportert</i>						0	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)							
Konto	Tekst				2019	2018	Endring
709413	Mellomværende med statskassen				-1 716 605	-1 648 316	-68 290

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
090301	2 127 000	50 850 000	52 977 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Merutgift(-) / mindreutgift	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht merinntektsfullmakt	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
090301/390301	719 001	424 783	1 143 784	2 542 500	1 144 000

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

NA er gitt fullmakt til å overskride utgiftsbevilgningen under kap. 903, post 01 mot tilsvarende merinntekter under kap. 3903, post 01 innenfor en ramme på 6 mill. kroner. Mindreutgiften på kroner 719 001 skyldes;

Ikke alle planlagte aktiviteter på digitalisering er gjennomført i 2019. Dette skyldes ubesatt stilling i seksjonen og andre aktiviteter i NA har hatt høyere prioritet. Aktiviteter var planlagt gjennomført ved bruk av overførte midler og opparbeidede merinntekter. Aktiviteter videreføres til 2020.

Som følge av ovennevnte ble ikke fullmakten utnyttet i 2019.

Merinntekten på kroner 424 783 skyldes noe høyere etterspørsel etter gebyrbelagte akkrediterings- og GLP-tjenester enn forventet, hvilket resulterte i økte gebyrinntekter- og viderefakturering av utlegg. Det har vært et bevisst valg å prioritere ressurser til inntektsgenererende arbeid for å dekke behovet i markedet.

Mulig overførbart beløp

Ved beregning av overføring av ubrukt bevilgning er merinntekten tatt med. NA har da hatt en reell innsparing på kroner 1 144 000 som søkes overført til 2020.

6.4 Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2019

	Note	2019	2018
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	27 388 634	28 915 987
Salgs- og leieinnbetalinger	1	18 095 071	20 942 197
Andre innbetalinger	1	396 077	165 926
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>		45 879 783	50 024 110
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	25 797 946	24 916 775
Andre utbetalinger til drift	3	26 463 679	28 843 625
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		52 261 624	53 760 400
Netto rapporterte driftsutgifter		6 381 841	3 736 290
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	3 772	3 893
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		3 772	3 893
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	0	66 150
Utbetaling av finansutgifter	4	146	700
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		146	66 850
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		-3 625	62 957
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		3 861 601	3 674 356
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		1 073 333	1 268 285
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-2 788 267	-2 406 070
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		3 589 949	1 393 176
Oversikt over mellomværende med statskassen			
Eiendeler og gjeld		2019	2018
Fordringer		6 500	0
Skyldig skattetrekk og andre trekk		-1 375 987	-1 362 989
Skyldige offentlige avgifter		-347 118	-285 474
Annen gjeld		0	147
Sum mellomværende med statskassen	6	-1 716 605	-1 648 316

Note 1 Innbetaling fra drift

	31.12.2019	31.12.2018
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Gebyrinntekter, akkrediterings- og GLP-tjenester	27 388 634	28 915 987
Sum innbetalinger fra gebyrer	27 388 634	28 915 987
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Viderefakturerte utlegg, akkreditering- og GLP-prosjekt	17 297 526	19 916 729
Refunderte utlegg, annen aktivitet	363 846	12 311
Kursinntekter	433 700	1 013 157
Sum salgs- og leieinnbetalinger	18 095 071	20 942 197
<i>Andre innbetalinger</i>		
Annen driftsrelatert inntekt	396 077	165 926
Sum andre innbetalinger	396 077	165 926
Sum innbetalinger fra drift	45 879 783	50 024 110

Note 2 Utbetaling til lønn

	31.12.2019	31.12.2018
Lønn	20 242 773	19 489 916
Arbeidsgiveravgift	3 174 579	3 065 700
Pensjonsutgifter*	2 347 375	2 158 865
Sykepenge og andre refusjoner	-385 042	-259 220
Andre ytelser	418 261	461 515
Sum utbetalinger til lønn**	25 797 946	24 916 775
Antall utførte årsverk:	25,5	25,1

* Nærmere om pensjonsutgifter

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2019 er 12,3 prosent. Premiesatsen for 2018 var 11,95 prosent.

** Lønn til NAs fast og midlertidig ansatte. Honorarutbetalinger og arbeidsgiveravgift til eksternt teknisk personell innleid på akkrediterings- og GLP- prosjekt, inngår i Andre utbetalinger til drift under Kjøp av eksternt teknisk bistand (jmf. note 3).

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2019	31.12.2018
Husleie (inkl. strøm, renhold og felleskostnader)	2 627 864	2 527 763
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	930	0
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	15 556	23 038
Mindre utstysanskaffelser	254 283	408 758
Leie av maskiner, inventar og lignende	577 507	631 318
Kjøp av fremmede tjenester*	685 990	2 781 256
Kjøp av konsulenttjenester*	1 876 862	0
Reiser og diett, ansatte NA	727 029	805 417
Kurs - og seminarvirksomhet	162 905	279 507
Kjøp av ekstern teknisk bistand**	14 433 736	16 082 836
Reiseutgifter i fm bedømming**	3 521 547	3 895 999
Refunderbare utlegg, annen aktivitet	324 787	31 656
Øvrige driftsutgifter	1 254 683	1 376 076
Sum andre utbetalinger til drift	26 463 679	28 843 625

* Fra og med 2019 presenteres konsulenttjenester og andre fremmede tjenester separat. I sammenligningstillene for 2018 er kjøp av fremmede tjenester presentert samlet på notelinjen kjøp av fremmede tjenester.

** Direkte utlegg som belastes akkrediterings- og GLP- prosjekt. Kostnadene viderefaktureres kunde i sin helhet.

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2019	31.12.2018
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	3 772	3 893
Sum utbetaling til investeringer	3 772	3 893
	31.12.2019	31.12.2018
<i>Utbetaling til finansutgifter</i>		
Renteutgifter	146	700
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	146	700

Note 5 Utbetalinger til investeringer

	31.12.2019	31.12.2018
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	0	66 150
Sum utbetaling til investeringer	0	78 188

Note 6 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2019	31.12.2019	
	Spesifisering av <u>bokført</u> avregning med statskassen	Spesifisering av <u>rapportert</u> mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	789 093	0	789 093
Andre fordringer	6 500	6 500	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
<i>Sum</i>	795 593	6 500	789 093
Langsiktige gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-1 555 346	0	-1 555 346
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-1 375 987	-1 375 987	0
Skyldige offentlige avgifter	-347 118	-347 118	0
Annen kortsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	-3 278 451	-1 723 105	-1 555 346
Sum	-2 482 858	-1 716 605	-766 253

NORSK AKKREDITERING
Org. nr.: 986028307

Riksrevisjonens beretning

Til Norsk Akkreditering

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Norsk Akkrediterings årsregnskap for 2019. Årsregnskapet består av ledelseskommentarer og oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering, inklusiv noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2019.

Bevilgnings- og artskontorrapporteringen viser at 3 589 949 kroner er rapportert netto til bevilgningsregnskapet.

Etter Riksrevisjonens mening gir Norsk Akkrediterings årsregnskap et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter for 2019 og kapitalposter pr 31. desember 2019, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon (ISSAI 1000–2999). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og de etiske kravene i ISSAI 30 fra International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI's etikkregler), og vi har overholdt de øvrige etiske forpliktelsene våre i samsvar med disse kravene og INTOSAI's etikkregler. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for årsrapporten, som består av årsregnskapet (del VI) og øvrig informasjon (del I–V). Riksrevisjonens uttalelse omfatter revisjon av årsregnskapet og virksomhetens etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring, ikke øvrig informasjon i årsrapporten (del I–V). Vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen i årsrapporten. Formålet er å vurdere om det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapet og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen. Vi vurderer også om den øvrige informasjonen ser ut til å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere dette i revisjonsberetningen.

Det er ingenting å rapportere i så måte.

Ledelsens og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide et årsregnskap som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten. Ledelsen er også ansvarlig for å etablere den interne kontrollen som den mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig internkontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene
- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten

Vi kommuniserer med ledelsen, blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen, og informerer det overordnede departementet om dette.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen, og informerer det overordnede departementet om, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapet får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon knyttet til administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten. Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og bygger på ISSAI 4000-serien for etterlevelsesrevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapet er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten.

Oslo; 22.05.2020

Etter fullmakt

Tor Digranes
ekspedisjonssjef

Elisabeth Slaatbråten Farr
avdelingsdirektør

Brevet er ekspedert digitalt og har derfor ingen håndskreven signatur